

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

01 Ocak 2023 – 30 Eylül 2023

Faaliyet Raporu

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
SPK II-14.1 SAYILI TEBLİĞE İSTİNADEN HAZIRLANMIŞ YÖNETİM KURULU FAALİYET RAPORU
01.01.2023-30.09.2023

Tüpraş ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) 2023 yılı ilk dokuz aylık faaliyetlerine ilişkin sonuçları gösteren, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayınlanmış, genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun olarak hazırlanmış mali tabloları ortaklarımızın bilgilerine sunulmaktadır.

BÖLÜM 1: KURUMSAL BİLGİLER:

Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Komiteleri

Tüpraş'ın 8 Mart 2023 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısında, Yönetim Kurulu Üye sayısı 11 olarak belirlenmiştir. Yönetim Kurulu Üyelerinin görev taksimi 9 Mart 2023 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile yapılmıştır. Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Sayın Mehmet Ömer Koç, Başkan Vekilliği'ne Sayın Yıldırım Ali Koç'un seçilmesine karar verilmiştir. Dönem içinde, T.C. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nı temsilen görev yapmakta olan Yunus Elitaş'ın görevinden ayrılması sebebiyle, 1 Eylül 2023 itibariyle aynı göreve Sn. Zekeriya Kaya atanmıştır.

Şirket'in Yönetim Kurulu Üyeleri aşağıda yer almaktadır:

Adı ve Soyadı	Görevi
Ömer M. Koç	Başkan
Ali Y. Koç	Başkan Vekili
Rahmi M. Koç	Üye
Semahat S. Arsel	Üye
Levent Çakıroğlu	Üye
Erol Memioğlu	Üye
Yağız Eyüboğlu	Üye
Zekeriya Kaya	Bağımsız Üye (C Grubu- ÖİB Temsilcisi)
Muharrem Hilmi Kayhan	Bağımsız Üye
Ayşe Canan Ediboğlu	Bağımsız Üye
Kamil Ömer Bozer	Bağımsız Üye

Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde yer alan hükümler çerçevesinde, Şirket'in 20 Mart 2023 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile komite yapısının aşağıdaki şekilde oluşturulmasına karar verilmiştir:

	Denetimden Sorumlu Komite	Kurumsal Yönetim Komitesi	Risk Yönetimi Komitesi
Başkan	Muharrem Hilmi Kayhan	Muharrem Hilmi Kayhan	Ayşe Canan Ediboğlu
Üye	Kamil Ömer Bozer	Yağız Eyüboğlu	Erol Memioğlu
Üye		Doğan Korkmaz	

Ayrıca, Yürütme Komitesi'nin 5 üyeden oluşmasına karar verilmiş olup Ömer M. Koç, Rahmi M. Koç, Semahat S. Arsel, Ali Y. Koç ve Caroline Nicole Koç komite üyeleri olarak belirlenmiştir. Komitelerin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde kamuya açıklanmıştır.

Sermaye

Şirket, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile kayıtlı sermaye sistemine geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye:

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000.000 (beşyüzmilyon Türk Lirası) TL olup, her biri 1 (bir) Kuruş itibari değerinde nama yazılı 50.000.000.000 (elli milyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, 2021-2025 yılları (beş yıl) için geçerlidir. 2025 yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşamamış olsa dahi, 2025 yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırımı kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan 5 yılı geçmemek üzere yeni bir süre için yetki alınması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda Yönetim Kurulu Kararıyla sermaye artırımı yapılamaz.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar :

Şirketin çıkarılmış sermayesi 1.926.795.598,00 TL (bir milyar dokuz yüz yirmi altı milyon yedi yüz doksan beş bin beş yüz doksan sekiz Türk Lirası) olup, her biri 1 Kr itibari değerinde ve tamamı nama yazılı toplam 192.679.559.799 adedi A Grubu; 1 adedi C Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiş ve karşılanmıştır. Son olarak Şirketin 275.256.514 -TL'lik sermayesi tamamı iç kaynaklardan karşılanmak suretiyle 1.651.539.084 -TL artırılarak 1.926.795.598 TL'ye çıkarılmıştır.

Aşağıda gösterildiği şekilde paylar (A) ve (C) Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır. Şirket borsada işlem görmek üzere ihraç edilecekler hariç, hamiline yazılı pay senedi çıkaramaz.

GRUP	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	PAY ADEDİ
A	1.926.795.597,99	Nama	192.679.559.799
C	0,01	Nama	1
Toplam	1.926.795.598,00		192.679.559.800

Ortaklık Yapısı

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na kayıtlıdır. Tüpraş hisselerinin %46,78'i Borsa İstanbul'da işlem görmektedir. 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla, Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir.

İş Ortaklıkları	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPEL Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore (*)	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti ve perakende
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:
Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Gülbahar Mahallesi
Büyükdere Caddesi No:101A
Şişli, İstanbul

Çalışan Sayısı ve Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticilere Sağlanan Faydalar

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 30 Eylül 2023 tarihinde sona eren dönem içerisinde 6.008'dir (31 Aralık 2022 – 6.043).

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ve Genel Müdüre doğrudan bağlı olan Direktörler olarak belirlenmiştir. 30 Eylül 2023 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 45.968 bin TL'dir (30 Eylül 2022 – 22.220 bin TL). Bu tutarın 5.231 bin TL'lik (30 Eylül 2022 – Yoktur) kısmı işten ayrılma dolayısıyla yapılan ödemelere ilişkin olup, kalan kısmı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır.

Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu

BİST Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan Tüpraş, kurumsal yönetim ve şeffaflık anlayışı çerçevesinde, kurumsal ve bireysel yatırımcılar için gerekli tüm bilgilendirmeleri yasal çerçeveyi dikkate alarak önemle yerine getirmektedir. SPK'nın "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar" tebliği kapsamında ve BIST şirketlerinin Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumuna ilişkin olarak, Ekim 2023'te Tüpraş'ın notu 9,68 olarak güncellenmiştir. "Kurumsal Derecelendirme Raporu" Şirketin www.tupras.com.tr internet adresinde yayınlanmaktadır.

Sürdürülebilirlik Yönetimi ve 2023 Yılı Çalışmaları

Tüpraş 2021 yılında sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırım yaparak, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmek için rafinerilerini daha rekabetçi ve kârlı hale getirmek, dengeli ve çeşitlendirilmiş bir temiz enerji portföyüne sahip olmak ve lider karbon nötr enerji şirketine dönüşmek amacıyla Stratejik Dönüşüm Planı'nı açıklamıştır.

Dönüşüm planının bir parçası olarak; 2017 yılı baz alınmak suretiyle üretim faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarının 2030 yılında %27 oranında, 2035 yılında %35 oranında, 2040 yılında %49 oranında azaltılması, 2050 yılında ise emisyonların tamamının eliminasyonu hedeflenmektedir.

Şirket, Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında, emisyon azaltım hedeflerine önemli ölçüde katkı sağlayacak olan Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı (SAF) üretimi için önemli bir adım hayata geçirilmiştir. Gelecekteki dört iş odağından biri olan "biyoyakıtlar" alanına yönelik olarak, İzmir rafinerisinde atık bitkisel ve hayvansal yağlardan biyoyakıt üretmek için harekete geçilmiş, UOP Ecofining™ teknolojisinin kullanımı için Honeywell

ile lisans anlaşması imzalanmıştır. Devreye alınacak olan SAF üretim tesisi temel mühendislik çalışması tamamlanmış olup, detay mühendislik çalışmaları devam etmektedir.

Türkiye'nin en büyük hidrojen üreticisi olan Tüpraş, sıfır emisyon ile ön plana çıkan elektrolizörlerle yeşil hidrojen üretme odak alanı doğrultusunda 20 MW'lık elektrolizör kurulumuna yönelik çalışmaları devam etmiş, 2022'de temel mühendislik çalışması için ihaleye çıkmıştır. Demo tesisin 2025 yılında devreye alınması hedeflenmektedir.

Bağlı ortaklığımız, sekiz hidroelektrik, bir rüzgâr ve bir doğalgaz çevrim santrali bulunan toplam 442 MW kapasiteli Entek, Resmî Gazete'de 19 Kasım 2022 tarihinde yayımlanan yeni mevzuatlar kapsamında depolama tesisi kurmak taahhüdü ile 190 MW GES ve 1.293,1 MW RES olmak üzere toplam 23 proje ile 1.483,1 MW ilave kapasite için EPDK'ya ön lisans başvurusu gerçekleştirmiştir. Bu ön lisans başvuruları kapsamında, toplam 397,7 MW kurulu güce sahip 6 adet depolamalı RES için ön lisans alınmış olup projelerin geliştirme ve izin süreçlerine başlanmıştır. Ön lisans almış olan 6 proje için Teknik Etkileşim Analizi (TEA) ve ÇED başvuruları yapılmış olup süreçleri devam etmektedir. Kalan projelerin EPDK tarafından değerlendirme süreçleri devam etmektedir.

Ayrıca, Entek'in yaklaşık %75, Opet'in ise yaklaşık %25 pay sahibi olacağı, İzmir ilinin Kınık ilçesinde bulunan 54 MW kurulu güç kapasiteli Kınık RES'e sahip olan Esinti Enerji Üretim Ticaret ve Sanayi A.Ş. hisselerinin yaklaşık %40'ının doğrudan, yaklaşık %34,7'lik kısmının ise dolaylı olarak devralınması işlemi için Rekabet Kuruluna başvuru yapılmıştır. İşlemin tamamlanması durumunda Kınık RES'in de katılımı ile Entek'in toplam Sıfır Karbon Elektrik kurulu gücü 384 MW'a, toplam kurulu gücü de 496 MW'a yükselecektir.

Rafineri sahalarımızda da sıfır karbonlu elektrik üretimine yönelik yatırımlar kapsamında, Kırıkkale Rafinerimizde 57,8 MW kurulu güce sahip olması planlanan GES lisanslı hibrit tesisimizin ilk fazı olan 12,6 MW'lık kısmının kurulumu tamamlanmış ve gerekli izinler alınarak üretime başlanmıştır olup, 16,72 MW kapasiteli 2. Etap GES'in saha çalışmaları devam etmekte, 28,5 MW kapasiteli 3. Etap GES projesinin ise EPDK tarafından olumlu sonuçlandığı duyurulmuştur. Ayrıca Kırıkkale Rafineri sahasında kurulması planlanan 51,3 MW depolama kapasiteli GES için EPDK'nın değerlendirme süreci devam etmektedir. İzmir Rafinerisinde 1,2 MW kapasiteli GES ve 12,6 MW kapasiteli RES ihale süreçleri devam etmektedir. Batman Rafinerisinde ise 5,0 MW kapasiteli GES projesinin inşaatı tamamlanmış olup, toplam 7,0 MW kapasiteli GES kurulu gücüne ulaşılmıştır.

SPK'nın Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'nde yer alan ilkeleri ile örtüşen Tüpraş'ın sürdürülebilirlik uygulamaları, www.tupras.com.tr adresinde yayınlanmış olan Faaliyet Raporu ve Entegre Rapor'da açıklanmıştır.

BÖLÜM 2: SEKTÖR VE ŞİRKETİN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Petrol Sektöründeki Gelişmeler

Dünya petrol ürünleri talebi 2023 üçüncü çeyrekte 102,6 mn v/g ile geçtiğimiz yılın 2,4 mn v/g üzerinde, arz ise talebin 0,8 mn v/g altında 101,8 mn v/g gerçekleşmiştir.

Yılın üçüncü çeyreğinde, OPEC+'ın düşük ham petrol üretiminin yanı sıra tüm zamanların en yüksek düzeyine çıkan dünya petrol talebinin fiyatları yukarı taşıdığı ortamda Temmuz ayına 75,53 seviyesinden başlayan Brent petrol fiyatı, Eylül sonunda 96,33 \$/v seviyelerine yükselmiştir.

Yılın üçüncü çeyreğinde, küresel düzeyde düşük stok seviyeleri, Çin ve Hindistan talebindeki canlılık, aşırı sıcak havanın rafineri üretimlerini olumsuz etkilemesi motorin marjlarını desteklemiş, Jet yakıtı crack marjı turizm sezonunun desteği ile yukarı yönlü seyrini devam ettirmiştir. Benzinde ise güçlü Asya talebinin yanı sıra 2019 düzeyini geçen Avrupa talebi marjları desteklemiştir.

Tüpraş net rafineri marjı ilk dokuz aylık dönemde 13,3 \$/v seviyesinde gerçekleşmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından yayınlanan 2023 yılı Temmuz ayı verilerine göre, geçen yılın aynı dönemine göre Türkiye’de benzin tüketimi %29,5 artışla 2,3 milyon ton, motorin talebi ise %9,4 artışla 14,8 milyon ton gerçekleşmiştir.

Elektrik Sektöründeki Gelişmeler

Elektrik piyasası için önem arz eden ve 1 Nisan 2022 tarihi itibarıyla devreye giren ithal ve yerli kaynaklar için ayrı ayrı olmak üzere Azami Uzlaştırma Fiyatının (AUF) belirlendiği Kaynak Bazlı Destekleme Mekanizması üçüncü 6 aylık dönemin sonunda Ekim 2023 itibarıyla uygulamadan kaldırılmıştır.

Ülkemizde, 2023 yılı 3. çeyrek sonu itibarıyla elektrik tüketimi geçen yılın aynı dönemine göre %0,7, 2021 yılının aynı dönemine göre ise %0,3 azalmıştır.

12 Eylül 2023 tarihli Resmi Gazete ’de Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliğinde değişiklik yapılmış olup 1 Ekim 2023 itibarıyla yürürlüğe girmiştir. 5.1.ç kapsamında üretimi ve tüketimi aynı ölçüm noktasında olan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerine ilave olarak farklı noktalarda kurulacak olan 5.1.h kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinden elde edilecek tüketim fazlası enerji, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) kapsamında değerlendirilecektir.

Operasyonel Bilgiler (Rafinaj)

Planlı bakım ve proje çalışmalarının etkisiyle dokuz aylık dönemde %84 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere, toplam 18,9 milyon ton ham petrol ve yarı mamul şarja verilmiş, 18,0 milyon ton satılabilir ürün üretilmiş, beyaz ürün verimi ise %79,2 seviyesinde gerçekleştirilmiştir.

İşlenen Ham Petrol	2022 (9A)	2023 (9A)	Fark
Toplam Şarj (bin ton)	21.191	18.934	-2.257,1
Beyaz Ürün Verimi	79,3	79,2	-0,09
API	31,2	31,1	-0,09
Kapasite Kullanımı %	94,2	84,2	-10,03

Üretim (1000 ton)	2022 (9A)	2023 (9A)	Fark
LPG	679	636	-44 -6%
Nafta	212	231	19 9%
Benzin	4.268	3.513	-756 -18%
Jet Yakıtı	2.864	3.409	545 19%
Motorin	7.674	6.165	-1.509 -20%
Fuel Oil	1.410	896	-514 -36%
Bitüm	1.788	1.973	185 10%
Diğer	1.165	1.139	-26 -2%
Toplam	20.062	17.961	-2.101 -10%

2023 yılı ilk dokuz aylık dönemde, yurt içi satışlar geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %3 artışla 17,7 milyon ton, uluslararası satışlar dahil toplam 21,9 milyon ton gerçekleştirilmiştir.

Satışlar (1000 ton)	2022 (9A)	2023 (9A)	Fark	
LPG	625	559	-65	-10%
Nafta	52	87	35	68%
Benzin	2.378	3.013	634	27%
Jet Yakıtı	2.748	3.193	445	16%
Motorin	8.991	8.318	-673	-7%
Fuel Oil	353	311	-42	-12%
Bitüm	1.033	1.241	208	20%
Diğer	1.020	1.011	-10	-1%
Yurtiçi Satış	17.201	17.733	532	3%
LPG	18	25	7	39%
Nafta	163	169	6	4%
Benzin	1.932	639	-1293	-67%
Jet	337	259	-78	-23%
Motorin	199	570	371	186%
Fuel Oil	1.592	1.438	-154	-10%
Bitüm	837	730	-107	-13%
Diğer	35	351	316	905%
Uluslararası Satış	5.111	4.180	-931	-18%
Genel Toplam	22.313	21.914	-399	-2%

OPET

OPET, Türkiye'de 1.242'si OPET, 624'ü Sunpet olmak üzere toplamda 1.866 istasyonu ve beş farklı terminalinde toplam 1.069 bin m3'lük depolama kapasitesi ile akaryakıt dağıtım sektöründe önemli bir oyuncu konumundadır.

Sektördeki pazar payını ve istasyon ağını her geçen gün artıran OPET Türkiye'de akaryakıt dağıtım sektöründe tüketicinin ilk tercihi olma temel hedef ve prensibiyle hareket etmektedir. OPET, Türkiye tüketiminde en son açıklanan veriler olan Temmuz sonu itibarıyla beyaz ürünlerde %19,45, siyah ürünlerde ise %23,66 olmak üzere toplam %19,28 pazar payına sahiptir.

Ditaş

Ditaş, Tüpraş'ın ham petrol ve petrol ürünlerinin yurtiçi ve yurtdışında denizyolu ile taşınması operasyonunu yürütmenin yanı sıra, aktiflerindeki tankerleri zaman esaslı ya da tek sefer esaslı olarak kiraya vermekte, kiraladığı tankerlerin işletmeciliğini yapmakta, limanlarda terminal hizmetleri vermekte ve sektörde faaliyet gösteren firmalara aracılık ve acentelik hizmetleri vermektedir.

Ditaş faaliyetlerini toplam 470.067 DWT'luk 4 ham petrol tankeri, 61.450 DWT'luk 4 asfalt tankeri, toplam 116.533 DWT'luk 7 ürün tankeri ve Tüpraş'ın İzmit ile Aliğa limanlarında ihtiyaç duyulan römorkörcülük ve palamar hizmetleri için 13 adet römorkör, 6 adet palamar botu, 1 adet servis botu, 2 acenta botu ve 1 adet pilot botu ile sürdürmektedir. Türk Bayraklı ilk Aframax Tanker olan T.Kuruçeşme 30 Mart 2023 tarihinde Singapur'dan teslim alınarak filoya katılmıştır.

Ditaş, 2023 yılının ilk dokuz ayında 7,8 milyon ton ham petrol ve 5,5 milyon ton petrol ürünü taşıması yapmıştır. Ham petrol taşımalarının %90,2'si, petrol ürünü taşımalarının ise %95,1'i Tüpraş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Ditaş, 2023 yılı üçüncü çeyreğinde toplam ürün taşımalarının %1,4'ünü THY Opet, %3,5'unu ise diğer dağıtım kuruluşları adına yapmıştır. 2023 yılı Eylül sonu itibarı ile

İzmit ve İzmir terminallerinde; toplam 107 adet gemiye denetim ve toplam 228 gemiye loading master (yük operasyon kaptanlığı) hizmeti sunulmuştur.

Körfez Ulaştırma

Büyüyen filosu ile Tüpraş'a artan oranda lojistik avantaj ve verimlilik sağlayan, Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi Körfez Ulaştırma A.Ş., hisselerinin tamamı Tüpraş'a ait olarak kurulmuş ve 2017 Aralık itibarıyla Demiryolu Tren İşletmecisi (DTİ) yetkisi ile faaliyetlerine başlamıştır.

Körfez Ulaştırma, 5'i dizel ve 7'si çift yakıtlı (hibrit) olmak üzere toplam 12 lokomotif ile 519'u akaryakıt ve 35'i platform olmak üzere toplam 554 vagon ile seferlerini sürdürmektedir. Stadler firmasıyla, mevcut 7 çift yakıtlı (hibrit) lokomotifleriyle aynı özellikte 2 yeni lokomotif için sözleşme imzalanmış olup, 2024 yılı son çeyrek içinde teslimatları beklenmektedir.

Şirket, İzmit-Kırıkkale, Kırıkkale-Mersin ve Kırıkkale-Batman parkurlarında akaryakıt taşımalarını DTİ (Demiryolu Tren İşletmecisi) olarak ve Sivas-İskenderun hattında Haziran 2020'de başlatılan demir cevheri taşımalarını da organizatörlük belgesi ve sıfatıyla gerçekleştirmiştir. Tüpraş DAP taşımaları kapsamında, İzmit Rafineri-Ankara/Güvercinlik ve Kırıkkale Rafineri-Mersin/Ataş tesisleri arasındaki motorin ve benzin taşımaları yapılan şirket sayısı da 4'e çıkmıştır.

2023 ilk dokuz ayda taşıdığı akaryakıt ürünü ve ara ürün miktarını 1.689 bin ton seviyesinde gerçekleştiren Körfez Ulaştırma, bu miktarın %98'ini kendi trenleri ile gerçekleştirmiştir. Körfez Ulaştırma'nın organizatörlük rolü ile bu dönemde taşıdığı demir cevheri miktarı ise 42 bin ton olmuştur.

Tupras Trading

Tüpraş'ın %100 iştiraki olan ve merkezi Londra'da bulunan Tupras Trading Ltd'nin temel amacı piyasa fırsatlarını değerlendirerek Tüpraş'ın ticari yetkinliklerini daha üst seviyeye taşımaktır.

Şirket, TÜPRAŞ'ın ham petrol ve ara ürün tedarik zincirinde kesinti yaşamadan operasyonlarını sürdürmesini, ürünlerini yeni coğrafyalara en kârlı şekilde ihraç etmesini, rafineri sisteminin optimize edilmesine imkân veren ticari esnekliğin oluşturulması, süreçlerine ek olarak üçüncü taraf ticaretinde de aktif rol oynayarak önemli gelir elde edilmesini sağlamıştır.

2023 yılı ilk dokuz aylık dönemde fuel oil, hafif ve orta distilat olmak üzere yaklaşık 4 milyon ton ürün ticareti ve Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacına yönelik yaklaşık 5 milyon ton spot ham petrol bağlantıları Tupras Trading aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Entek Elektrik

Tüpraş'ın %99,23 oranında payına sahip olduğu, elektrik üretimi konusunda faaliyet gösteren Entek Elektrik Üretimi A.Ş. ("Entek"), Kahramanmaraş, Karaman, Samsun ve Mersin'de yer alan 264 MW'lık sekiz adet hidroelektrik santrali (HES), Edirne ilinde bulunan Ağustos 2022'de lisans tadili ile 66 MW'lık elektriksel kurulu güce ulaşan rüzgâr enerji santrali (RES) ve Kocaeli'nde bulunan 112 MW'lık doğal gaz çevrim santrali ile yenilenebilir enerjide 330 MW olmak üzere, toplamda 442 MW elektriksel kurulu güce sahiptir.

Entek'in hâlihazırda üretim yapan ve özelleştirme yoluyla devralınan Menzelet ile Kılavuzlu HES'lerinin yer aldığı Menzelet Kılavuzlu Elektrik Üretimi A.Ş.'de, toptan elektrik satış alanında faaliyet gösteren Eltek'te ve hisse devri yöntemi ile satın alınan Süloğlu Elektrik Üretimi A.Ş. ve Enspire Enerji Yatırımları ve Hizmetleri A.Ş.'de %100, Enerji Borsası'nı işletmek üzere kurulan Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'de ise %0,05 hissesi mevcuttur. Portföyde bulunan Kılavuzlu HES'in 2023, Süloğlu RES'in ise 2025 yılı sonuna kadar döviz endeksli gelir sağlayan YEKDEM'den faydalanma hakkı bulunmaktadır.

Yenilenebilir enerjide büyümeyi ve hidroelektrik kaynak ağırlıklı portföyünü çeşitlendirmeyi amaçlayan Entek, Edirne’de kurulu olan Süloğlu RES’in Ağustos 2022’de yapılan lisans tadili ile rüzgâr kurulu gücünü 66 MW’a çıkartmıştır. Ayrıca, 5 Ocak 2023 tarihli EPDK Kurul kararı ile uygun bulunan Süloğlu 20 MW’lık Hibrit GES projesinin ÇED ve imar süreci devam etmektedir. İlave olarak TEİAŞ’a yapılan kapasite artışı başvurusu sonucunda Süloğlu RES tesisi için 14,4 MW ek kapasite almaya hak kazanılmıştır. EPDK Kurul Kararı, 14/09/2023 tarihinde Entek’e tebliğ edilmiş olup, EPDK Kurul Kararı yükümlülüklerinin yerine getirilmesi süreci başlatılmıştır.

Entek 2023 yılı ilk dokuz ayında 1.571 milyon kWh satış gerçekleştirmiştir. Satış miktarının 1.038 milyon kWh’lık kısmı üretimden yapılan satışlar olup, sıfır karbonlu elektrik üretiminden yapılan satışların miktarı 798 milyon kWh’tir.

Sıfır Karbonlu Elektrik Üretimi (GWh)	2022 (9A)	2023 (9A)	Fark
Azmak I-II ve Kırpılık HES	34	21	-13
Damlapınar HES	49	36	-13
Kepezkaya HES	75	46	-29
Kılavuzlu HES	159	120	-40
Kumköy HES	48	67	18
Menzelet HES	431	343	-88
Süloğlu RES	172	166	-6
Toplam	969	798	-170

Sıfır Karbonlu Elektrik Üretimi (GWh)	2022 (9A)	2023 (9A)	Fark
YEKDEM	329	271	-58
Diğer (PTF, AUF ve diğer)	640	528	-112
Toplam	969	798	-170

Direkt bağlı bara müşterilerine elektrik ve buhar satışı gerçekleştirilirken, spot elektrik piyasaları ile yan hizmetler piyasasında da faaliyet gösteren Kocaeli Doğalgaz Santrali’nin müşterilerine tedarik edilen elektrik fiyatları PTF ve YEKDEM’e endeksli olup, buhar fiyatları doğal gaz fiyatına endeksli. Doğal gazın PTF’ye, PTF’nin de yan hizmetler fiyatlarına ve YEKDEM fiyatına etkisi Kocaeli Doğalgaz Santrali’ni fiyat dalgalanmalarına karşı korumaktadır.

Tüpraş Enerji Girişimleri A.Ş. “Tüpraş Ventures”

Tüpraş açık inovasyon çalışmaları ile, enerji dönüşümü kapsamında yeni büyüme alanları için stratejik ortaklıklar kurmayı, şirketin net sıfır hedefleri için gerekli teknolojilerin erken benimseyicisi olmayı ve şirketteki her türlü operasyonel ihtiyaç için şirketi yenilikçi çözümler ile buluşturmayı hedeflemektedir. Bu amaçla, son yıllarda ulusal ve uluslararası pek çok girişimle yoğun iş birliği süreçleri yürütülmüş, yurtiçi ve yurtdışı startup programlarına aktif katılım gösterilmiştir.

Açık inovasyon çalışmaları kapsamında Tüpraş, doğrudan startaplara yatırım yapılması için Eylül 2022’de Tüpraş Ventures’ı 100% Tüpraş iştiraki olarak kurmuştur. Tüpraş Enerji Girişimleri A.Ş. “Tüpraş Ventures”; biyobazlı ürünler, hidrojen, sıfır karbon elektrik, karbon yönetimi gibi öncelikli konular ve bu konularla ilgili yan sektörler başta olmak üzere, her türlü akıllı bilişim teknolojileri, endüstri 4.0, yeşil enerji ve doğal kaynaklar, enerji verimliliği, çevre ve geri dönüşüm, atık yönetimi, robotik çözüm teknolojileri alanlarındaki yurtiçi ve yurtdışı teknoloji girişimlerine yatırım yapmak amacıyla kurulmuştur

Tupras, Emerald Technology Ventures girişim sermayesi fonunun da 2020'den beri yatırımcısıdır. Tupras Ventures, İzmir'de yerleşik erken aşama Türk hidrojen girişimi longenics Elektrokimyasal Teknolojiler Arge Sanayi Ticaret Mühendislik Danışmanlık A.Ş.'ye ve California merkezli yeşil hidrojen girişimi Verdagy'e yatırım yapmıştır. Ayrıca, robotik teknolojiler ve veri yönetimi alanında faaliyet gösteren girişim şirketi AISField (AIS Yazılım ve Bilgisayar Sistemleri A.Ş.)'e yatırım yapmıştır.

Yatırım

Ülkemizin enerji ihtiyacının karşılaşmasında stratejik öneminin bilincinde Tüpraş, 2023 yılı dokuz aylık dönemde modernizasyon ve enerji verimliliği konularında projelerini sürdürerek toplam 204 milyon dolar (153 milyon dolar rafinaj) yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Yapılan yatırım harcamasının yaklaşık %50'si sürdürülebilirlik odaklı yatırım harcamalarını kapsamaktadır.

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, kârlılığı artıracak projeleri hayata geçirirken Tüpraş'ın Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde yeni yatırım alanlarında yenilikçi çözümler ve teknolojiler ile şirketi geleceğe hazırlamaktadır. Şirket stratejisi ile hizalı olacak şekilde Ar-Ge faaliyetleri sürdürülebilir rafinaj, yenilikçi proses teknolojileri, karbondioksit tutma, yakalama ve dönüşüm, temiz hidrojen, yenilenebilir yakıt, döngüsel ekonomi, enerji verimliliği, dijitalleşme ve ticarileşme odak alanlarında ulusal ve uluslararası iş birlikleriyle yürütülmektedir. Mevcut durumda Ar-Ge Merkezi'nde 3 adet Tübitak destekli, 11 adet AB destekli ve 18 adet öz kaynaklarla yürütülen proje bulunmaktadır. Bugüne kadar Avrupa Birliği Çerçeve Programlarına (FP7, H2020, HE) toplamda 98 proje başvurusu yapılmış ve 22 proje Avrupa Komisyonu tarafından fonlanmaya hak kazanmıştır. Avrupa Birliği Ufuk Avrupa programında temiz hidrojen ve yenilenebilir yakıt alanlarında IS2H4C ve FUEL-UP isimli iki yeni proje kabulü almıştır.

FUEL-UP (Production of advanced bioFUELS via pyrolysis and UPgrading of 100% biogenic residues for aviation and marine sector, including full valorisation of side streams) projesinde orman atıklarından elde edilen piroliz yağlarının hidrokatalitik yöntemler ile gelişmiş biyoyakıtlara dönüştürülmesiyle havacılık ve deniz taşımacılığında sera gazı emisyonlarının 80% azaltılması hedeflenmektedir. IS2H4C (Sustainable Circular Economy Transition: From Industrial Symbiosis to Hubs for Circularity) projesinde döngüsel ekonomi çerçevesinde rafineri baca gazından tutulacak CO2 ve kurulacak yeşil H2 altyapısı kullanılarak, sahaya entegre edilecek dönüşüm prosesleri ile önce e-metanol, devamında poliüretan üretilmesi hedeflenmiştir.

Ar Ge Merkezi'nin faaliyete geçmesinden bu yana yapılan toplam patent başvurusu sayısı; 73'ü ulusal, 30'u uluslararası olmak üzere 103'e ulaşmıştır. Tüpraş 2023 yılında 1 adet ulusal marka başvurusu yapmıştır. Toplamda 9'u uluslararası (3 EU, 1 WIPO) tescilli, 41'i ulusal tescilli olmak üzere 50 adet markası bulunmaktadır. Tüpraş 2023 yılında 19 adet uluslararası ve ulusal bilimsel yayına (10 makale, 4 sunum, 4 poster, 1 bildiri) imza atmış, böylece faaliyete geçmesinden bu yana bilimsel yayın sayısı 405 olmuştur.

Finansal Veriler

Dokuz aylık dönemde 46.483,5 milyon TL faaliyet karı elde edilmiş, 156,9 milyon TL yatırım faaliyet geliri ve öz kaynak yöntemiyle değerlendirilen OPET Petrolcülük A.Ş. yatırımlarından gelen 1.387,8 milyon TL karın ve 3.663,6 milyon TL net finansman giderinin etkisiyle, toplamda 44.364,6 milyon TL vergi öncesi konsolide kar gerçekleşmiş ve 8.815,0 milyon TL dönem vergi gideri sonrası 35.549,6 milyon TL net dönem karı kaydedilmiştir.

Tüpraş yürüttüğü disiplinli ve etkin finansman politikaları ve iyileşmeye devam eden faaliyet kârlılığıyla güçlü bilançosunu korurken, finansal performans rasyoları bakımından da 2022 yılında yakalanan güçlü

seviyelerini sürdürmüştür. Önümüzdeki dönemde de şirketimizin operasyonlarını destekleyecek şekilde güçlü bilançonun devamlılığını hedefleyen etkin finansman yönetimi esas olmaya devam edecektir.

ÖZET BİLANÇO (Bin TL)	31 Ara 2021	31 Ara 2022	30 Eyl 2022	30 Eyl 2023
Dönen varlıklar	66.515.384	119.710.705	121.808.910	196.665.762
Duran varlıklar	39.741.727	49.181.630	42.678.242	54.433.334
Toplam Varlıklar	106.257.111	168.892.335	164.487.152	251.099.096

Kısa Vadeli Yükümlülükler	64.828.702	78.895.410	94.698.945	152.675.285
Uzun Vadeli Yükümlülükler	22.347.409	22.811.153	23.887.889	25.858.901
Ana Ortaklığa Ait Özsermaye	18.808.958	66.743.279	45.481.516	71.853.782
Azınlık Payları	272.042	442.493	418.802	711.128
Toplam Kaynaklar	106.257.111	168.892.335	164.487.152	251.099.096

ÖZET GELİR TABLOSU (Bin TL)	31 Ara 2021	31 Ara 2022	30 Eyl 2022	30 Eyl 2023
Net Satışlar	152.492.019	481.764.656	365.738.864	382.368.716
Brüt Kar	15.860.041	62.776.930	43.310.683	64.274.093
Esas Faaliyet Karı	776.561	45.606.647	29.324.717	46.483.461
FAVÖK	14.067.164	55.587.463	39.221.151	57.435.540
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı/zararı	2.358.355	39.875.557	25.759.134	44.364.556
Dönem Karı (Ana Ortaklık Payları)	3.494.837	41.044.621	23.456.118	35.271.565
Dönem Karı (Azınlık Payları)	118.387	215.946	161.515	277.991

ÖNEMLİ ORANLAR	31 Ara 2021	31 Ara 2022	30 Eyl 2022	30 Eyl 2023
Özsermaye Getirisi (%) (Ana Ortaklık)	22,18	95,95	82,40	90,10
Cari Oran	1,03	1,52	1,29	1,29
Hisse Başına Kar	12,70	149,11	85,22	27,10
Temettü (bin TL)	-	-	-	27.000.000

Bilanço Tarihinden Sonra Meydana Gelen Önemli Husus ve Gelişmeler

Şirket, 26 Eylül 2023 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısında yasal kayıtlara göre oluşan 2022 yılı net dağıtılabilir dönem karından ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyeden toplam 14.500.000 bin TL'nin temettü olarak dağıtılmasına karar vermiştir. Borsada işleme kapalı olan payların sahiplerine temettü ödemeleri 29 Eylül 2023 tarihinde yapılırken, borsada işleme açık olan payların sahiplerine temettü ödemeleri 3 Ekim 2023 tarihinde yapılmıştır.

Şirketin Risk Yönetim Politikası

Tüpraş'ta, Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği doğrultusunda 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında Risk Yönetimi Komitesi kurulmuştur. Tüpraş Risk Yönetim Komitesi, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesine uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Komitenin başkanlığını Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi Ayşe Canan Ediboğlu, Üyeliğini Yönetim Kurulu Üyesi Erol Memioğlu sürdürmektedir.

Tüpraş'ta risk yönetiminin temelinde yatan felsefe, varlıkların değerlerinin korunması, teknik emniyet, işletme güvenirliliği ve sürdürülebilirlik esaslarına dayanmaktadır. Risk yönetiminde her alandaki potansiyel riskleri öngörebilmek, değerlendirmek, yönetmek, izlemek ve gerekli faaliyet planlarını önceden oluşturmak amacıyla proaktif metotlar benimsenmiştir.

Tüpraş'ın maruz kaldığı başlıca riskler; teknik emniyet ve çevre riskleri, finansal riskler, ticari riskler, operasyonel riskler, stratejik riskler, uyum ve yasal riskler, itibar riskleri ve iklim ve bağlantılı riskler olmak üzere toplam sekiz ana başlık altında takip edilmektedir.

Şirket'in faaliyetleri gereği bulundurduğu ham petrol ve ürün stokları, uluslararası piyasalarda belirlenen fiyatlarla değerlendirilmektedir. Ham petrol alım anlaşmalarının önemli bir kısmında ileri tarihli fiyatlandırma mekanizması kullanılarak stok fiyat riski büyük ölçüde bertaraf edilmektedir. Riske maruz stoklar fiyat riskinden korunmak amacıyla finansal enstrümanlar kullanılarak hedge edilmektedir. Ayrıca ürün marjlarında hedeflenen karlılığı koruma amaçlı Risk Politikası çerçevesinde ve piyasa koşulları imkân verdiği ölçüde türev enstrümanlarla hedge işlemi yapılmaktadır.

İç Kontrol Sistemi ve İç Denetim

Tüpraş'ta denetim faaliyetleri, temelini Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş Etik İlkeleri'nin oluşturduğu proaktif bir metodoloji takip edilerek Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Birimi'nin uzman ekibi tarafından mali, operasyonel, risk, süreç, yasal uyum, iş etiği ve suistimal ana başlıklarında, yıllar itibarıyla risk odaklı yaklaşımla belirlenmiş süreç ve konular üzerinden yürütülmektedir.

Tüpraş'ın faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan ve konsolide finansal tablolarda kullanılan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla devamlı olarak gerçekleştirilen iç kontroller sırasında oluşan tespitler Şirket Yönetimi ile paylaşmakta, birimlerin alacağı aksiyonlar ve hangi aşamada oldukları sistemli bir şekilde takip edilerek süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalara eşlik edilmektedir.

Öngörüler

Altı aylık sonuçlar ile beraber Ağustos ayında 10-11 ABD doları/varil seviyelerinde açıklanan Tüpraş net rafineri marjının, ürün marjlarındaki trend dikkate alınarak 11-12 ABD doları/varil seviyelerinde olacağı öngörülerek 1 ABD doları/varil yukarı yönlü güncellenmiştir.

Tüpraş'ın 2023 yılında %85-90 kapasite kullanımı, ~24 – 25 milyon ton üretim hedefi, ~29 – 30 milyon ton toplam satış hacmi güncelliğini korumaktadır.

2023 yılında toplam yatırım beklentisi ise ~350 milyon ABD dolarıdır. Bu yatırımlarının yaklaşık %60'ı enerji verimliliği ve çevre projeleri olmak üzere sürdürülebilirlik odaklıdır.